

NORSKO

Základní údaje

Norsko je země ležící v severovýchodní části Evropy. Sousedními státy Norska jsou Švédsko, Finsko a Ruská federace. Norsko se dělí na 19 hrabství a 3 přidružená území. Státním zřízením je konstituční monarchie s jednokomorovým parlamentem voleným na 4 roky. Předsedkyní vlády je od října 2013 Erna Solberg. Hlavou státu je od roku 1991 král Harald V.

Struktura zahraničního obchodu

Hlavními exportními partnery Norska jsou Spojené království (25,6 %), Německo (12,6 %) a Nizozemsko (12 %). Hlavními dovozci do Norska jsou Švédsko (13,6 %), Německo (12,4 %) a Čína (9,3 %).

Největší exportní komodity Norska jsou jednoznačně surové neživočišné oleje (především ropa) a zemní plyn, které dohromady tvoří přes tři pětiny norského exportu. Třetí nejvýznamnější komoditou jsou již zpracované neživočišné oleje, které tvoří 5 % exportu. Struktura dovozů do Norska je více vyvážená. První místo se 6 % drží osobní automobily, druhé místo patří zpracovaným neživočišným olejům (4 %) a třetí místo telefonním přístrojům (2 %).

Makroekonomický výhled

Hospodářství Norska se vyjadřuje v rozdělení průmysl spojený s těžbou zemního plynu a ropy v moři (off-shore) a zbytek ekonomiky (pevnina). V roce 2013 vzrostlo HDP na pevnině o 2 %, ale pokles produkce v „off-shore“ sektoru (především v posledním čtvrtletí) v kombinaci s celkově slabou vnější poptávkou znamenala pro norskou ekonomiku pouze 0,6% růst. Evropská komise očekává, že „off-shore“ sektor bude v letech 2014-2015 hlavní lokomotivou růstu a celkový růst HDP bude v obou letech činit shodně 2,4 %.

Z hlediska struktury ekonomiky můžeme v horizontu predikce očekávat značné „ochlazení“ na trhu s nemovitostmi, které zpomalí tempo růstu domácí poptávky a stavební aktivity. Investice by mělo čekat oživení s rostoucí poptávkou vycházející z „off-shore“ sektoru.

Země EU mohou Norsku závidět stav veřejných financí. Norský rozpočet je dlouhodobě v obrovském přebytku, který činí více jak 10 % HDP. Monetární politika severského státu nejspíše zůstane uvolněná. Norská centrální banka si to ale může dovolit, neboť podle ekonomických výhledů zůstane inflace na relativně nízkých hodnotách.

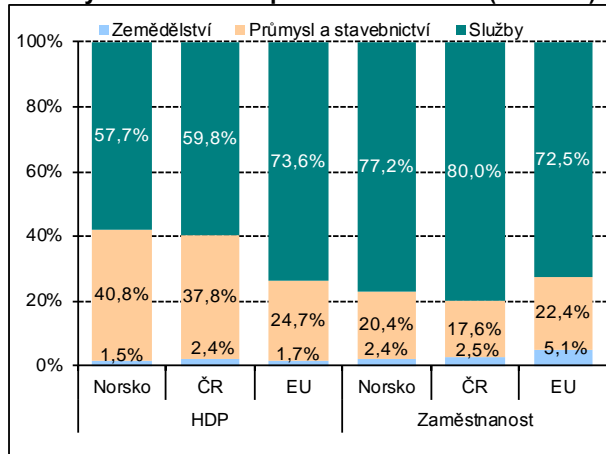
Trh práce a mzdy

Míra nezaměstnanosti v letech 2007-2008 byla na rekordně nízkých 2,5 %, od té doby se drží zhruba v rozmezí 3 až 3,5 % a na tom by se i v budoucnosti nemělo nic měnit. Produktivita práce na odpracovanou hodinu v PPS je v Norsku nejvyšší v Evropě (převyšuje lídra EU – Lucembursko o 5 procentních bodů).

Průměrné náklady práce v jednotlivých odvětvích jsou více jak 5krát vyšší než v tuzemsku.

Oficiální název	Norské království
Počet obyvatel	5 051 300 (2013)
Rozloha	385 364 km ²
Měna	Norská koruna (NOK)
Úřední jazyk	norština

Sektory národního hospodářství – Norsko (ČR a EU)

Zdroj: Eurostat, data za rok 2013

Základní makro ukazatele	2012	2013	2014 ^e	2015 ^e
Růst HDP (%)	2,9	0,6	2,4	2,4
Míra nezaměstnanosti (%)	3,1	3,1	3,3	3,5
Inflace (%)	0,4	2,0	1,9	1,9
Obchodní bilance (% HDP)	13,8	11,4	11,8	12,6
Běžný účet PB (% HDP)	14,3	11,5	11,7	12,4
Saldo veř. financí (% HDP)	14,3	11,4	11,6	12,4
Veřejný dluh (% HDP)	26,8	26,4	26,0	24,6

Zdroj: Evropská komise; ^e odhad

Základní ukazatele trhu práce		
Míra nezaměstnanosti (srpen 2014)	3,7 %	
Produktivita práce k Ø EU (2013)	182,7 %	
Minimální měsíční mzda	není statutárně stanovena	
Ø měsíční náklady práce v odvětvích	Norsko	ČR
Velkoobchod a maloobchod (2013)	6 079 €	1 388 €
Zpracovatelský průmysl (2013)	9 012 €	1 432 €
Stavebnictví (2013)	6 560 €	1 388 €
Ubytování, stravování a pohostinství (2013)	4 710 €	827 €

Základy pracovního práva

Pracovní smlouva se uzavírá písemně. Smlouva může být uzavřena na dobu určitou i neurčitou. Pracovní doba je oficiálně určena na 40 hodin týdně, v kolektivních smlouvách však bývá stanovena i na 37,5 hodin týdně. Přesčasy musí být ohodnoceny alespoň 40% příplatkem. Zaměstnanci mají nárok na 5 týdnů dovolené během kalendářního roku, zaměstnanci nad 60 let mají nárok na týden dovolené navíc.

Základy obchodního práva

Norsko je podle Světové banky druhou nejlepší zemí v Evropě v oblasti podnikatelského prostředí a 9. nejlepší ve světě.

Založení společnosti s ručením omezeným trvá v Norsku 7 dní a stojí 9 666 NOK (cca 33 tis. CZK). Společnost může založit i jedna osoba.

Minimální základní jmění pro založení společnosti s ručením omezeným v Norsku představuje ekvivalent cca 100 tisíc CZK, u akciové společnosti je to 33x více. Zajímavostí je, že v dozorčí radě akciových společností v Norsku musí být každé pohlaví zastoupeno alespoň 40 %.

Hlavní daně a odvody

Rezidenti v Norsku podléhají dani ze svých celosvětových příjmů, nerezidenti jen z příjmů dosažených na území Norska. Zdanění příjmů fyzických osob je v Norsku, podobně jako u ostatních severských států, poměrně složité. Nejprve se daní veškeré příjmy plošně 27% sazbou (v určitých hrabstvích méně). Na příjmy mezi 527 400 a 857 300 NOK se aplikuje dodatečná 9% daň, na příjmy nad 857 300 NOK pak dodatečná daň ve výši 12 %. K tomu je však nutno přidat mnoho dalších sazeb a přírůžek, ale také odpočtů. Celkově může jedinec zaplatit na dani z příjmu až 51 %.

Základní sazba DPH je v Norsku 25 %. Snížená 15% se vztahuje na nápoje a potraviny. 8% daň se dá aplikovat např. na veřejnou dopravu, ubytování a kina.

Základní odvody do systému sociálního a zdravotního pojištění v Norsku jsou 8,2 % pro zaměstnance, 14,1 % pro zaměstnavatele a 11,4 % pro podnikatele. Nižší sazby jsou možné např. v řídké osídlených oblastech, či dosažením některého stanoveného limitu.

Energetika

Ceny elektřiny jsou v Norsku více volatilní než v ČR. Na začátku sledovaného období byla cena jedné kilowatt hodiny 79 eurocentů, přičemž postupně vystoupala až na 111 eurocentů. Od té doby s mírnými výkyvy klesá a v prvním pololetí roku 2014 stála elektřina norské velkooběratele necelých 80 eurocentů za 1 kWh.

Norsko spoléhá při výrobě energie z drtivé většiny (okolo 90 %) na hydro-elektrárny. Necelých 5 % zabírá elektřina vyrobená ze zemního plynu.

Investiční pobídky

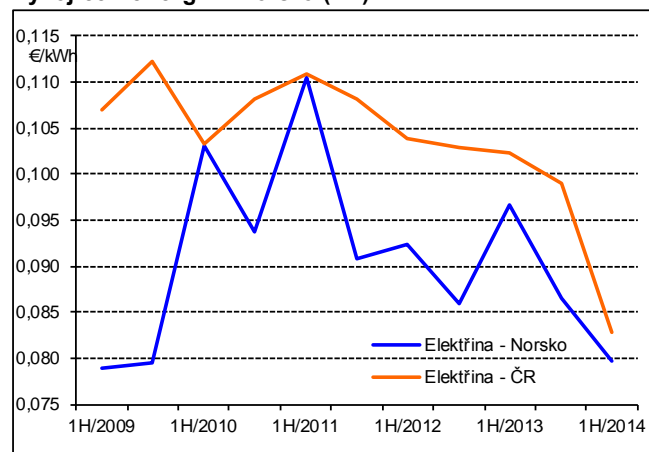
Stát i obce nabízejí v Norsku širokou škálu ekonomických pobídek. Obecně zde platí, že pobídky jsou primárně určeny řídké osídleným a ekonomicky zaostalým oblastem. Pro zahraniční investory v Norsku obecně existují stejné investiční pobídky, jako pro investory národní.

Státní investiční pobídky jsou spravovány státní společností Innovation Norway a jednotlivými kraji. Účelem je podporovat a propagovat potenciálně ziskové podniky. Innovation Norway tedy nabízí půjčky, poskytuje záruky či kapitál. Mezi nejvýznamnější investiční pobídky patří příspěvky na projekty ve speciálních okresech.

Právní forma	Minimální kapitál
Společnost s ručením omezeným - Aksjeloven – A.S	30 000 NOK (cca 100 000 CZK)
Akciová společnost - Allmennaksjeselskap- A.S.A	1 000 000 NOK (cca 3,3 mil CZK)
Evropská společnost – SE	120 000 EUR

Daň/odvod	Sazba
korporátní daň	27 %
daň z příjmu jednotlivců	27 % / +9 % / +12 %
sociální zabezpečení (zaměstnanec)	8,2 %
sociální zabezpečení (zaměstnavatel)	max. 14,1 %
DPH	25 % / 15 % / 8 %

Vývoj cen energií – Norsko (ČR)

Zdroj: Eurostat, tarify pro velkooběratele bez DPH